

ΕΣΤΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΠΑ
ΑΛΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

1886

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 5 - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡ. 8

N. A. G.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μαγροπούλη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΠΑ

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της Έστιας: Έπι της οδού Σκαδίου, αριθ. 32.

1886

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΑ΄

Συνδρομή ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 12, ἐν ἄλλοδαπῇ γρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρροῦνται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἰκαστὸν ἔτος καὶ εἰς ἑτέροις. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 82.

18 Μαρτίου 1886

ΚΟΛΟΜΒΑ

Μιήγημα Προσπεύρου Μεριμέ.
(Μετάφρασις Ν. Γ. Π.)

(Συνέχεια βλ. σ. 145.)

Τὴν ἐσπέραν, ὅτε ἡ μίς Λυδία ὑπῆγεν εἰς τὸν κοιτῶνά της, ἠκολούθησεν αὐτῇ ὁ συνταγματάρχης καὶ τὴν ἠρώτησεν ἂν δὲν ἔπρεπε νὰ φύγῃσιν ἀμέσῳ; τὴν ἐπαύριον ἀπὸ τοῦ χωρίου ἐκείνου, ὅπου ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐκινδύνευον νὰ δεχθῶσι κάμμίαν σφαῖραν κατακέφαλα καὶ ὅσον ἦτο δυνατόν τάχιστα ἀπὸ τῆς νήσου, ἔβη μόνον φόβου καὶ ἐνέδρας ἔβλεπον.

Ἡ μίς Νέβιλ ἐσιώπησεν ἐπὶ τινὰ ὥραν, διότι πρόδηλον ἦτο, ὅτι ἡ πρότασις τοῦ πατρὸς της ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς οὐ μικρὰν ἀμηχανίαν. Ἐπὶ τέλους εἶπε:

« Καὶ πῶς ἐμποροῦμεν νὰ ἀφήσωμεν μόνην τὴν δυστυχῆ αὐτὴν νέαν, εἰς περίστασις κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχει τόσῃν ἀνάγκην παρηγορίας; Δὲν νομίζετε, πατέρα, ὅτι θὰ ἐφαινόμεθα σκληροὶ, ἂν ἐπράττομεν τοῦτο;

— Αὐτὰ τὰ εἶπα διότι φοβοῦμαι διὰ σέ, κόρη μου, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης· καὶ ἂν εἴξευρα, ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ μένης ἐν ἀσφαλείᾳ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Αἰακείου, σὲ βεβαίῳ ὅτι πολὺ θὰ ἔλυπούμην, ἂν ἐφευγον ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀφωρισμένην νήσον, χωρὶς νὰ ἀποχαιρετίσω τὸν γενναῖον Δέλλα Ῥέββια.

— Λοιπὸν, πατέρα, ἂς περιμένωμεν ἀκόμη, καὶ ἂς μὴ ἀναχωρήσωμεν, ἂν δὲν βεβαιωθῶμεν ὅτι δὲν ἠμποροῦμεν νὰ φανῶμεν εἰς αὐτοὺς χρήσιμοι εἰς τίποτε.

— Ἦ χρυσὴ καρδιά! εἶπεν ὁ συνταγματάρχης, ἀσπασθεὶς τὴν θυγατέρα του εἰς τὸ μέτωπον. Μοῦ ἀρέσει νὰ σὲ βλέπω νὰ θυσιάζεσαι οὕτω, διὰ νὰ ἀνακουφίξης τοὺς δυστυχεῖς. Ἄς μείνωμεν κἀνεὶς δὲν μετενόησέ ποτε δι' ἀγαθὴν πράξιν. »

Τὴν νύκτα ἡ Λυδία ἐκυλιότο ἐν τῇ κλίνῃ της, ἀλλ' ὕπνος δὲν τῆς ἤρχετο. Καὶ ποτὲ μὲν ἀκούουσα συγκεχυμένους κρότους ἐνόμιζεν, ὅτι ἐπρόκειτο νὰ γείνη ἐφοδος κατὰ τῆς οἰκίας· ποτὲ δὲ ἐν ἀσφαλείᾳ νομίζουσα ἑαυτὴν, ἐσκέπτετο ὅτι ὁ δυστυχὴς τραυματίας θὰ ἦτο πιθανῶς κατὰ τὴν

ὥραν ἐκείνην ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς γῆς, ἐστερημένος πάσης ἄλλης συνδρομῆς, πλὴν τῆς παρεχομένης ὑπὸ τῆς εὐσπλαγγνίας ἐνὸς ληστοῦ. Καὶ ἐφαντάζετο αὐτὸν αἰματοθύρτον, δεινοτάτους ὑποφέροντα πόνους· καὶ τὸ παράδοξον ἦτο, ὅτι ὁ σάκις ἀνεπόλει τὸν Ὀρσο, ἐφαντάζετο αὐτὸν πάντοτε οἶον τὸν εἶδε κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ ἐξ Αἰακείου, φέροντα εἰς τὰ χεῖλη τὸ περιπατῶν, ὅπερ τῷ εἶχε δόσῃ. . . Ἐπειτα ἀνελογίζετο τὴν γενναϊότητα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἐνεκα αὐτῆς, ὅπως τὴν ἴδῃ ὡς οἶόν τε τάχιστα, ἐξετίθη εἰς τὸν τρομερὸν ἐκείνου κίνδυνον. Παρ' ὀλίγον δὲ καὶ ἐπέιθετο, ὅτι ὑπερασπίζων αὐτὴν ἐτραυματίσθη ὁ Ὀρσο τὸν βραχίονα. Καὶ ἠθάνετο μὲν τύψιν συνειδόμενος διὰ τὴν πληγὴν τοῦ Ὀρσο, ἀλλὰ καὶ ἐθαύμαζεν ἐτι μᾶλλον τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ. Ἐκ καὶ δὲν ἀπέβλεπεν ὅσον ὁ Βρανδολάτσο καὶ ἡ Κολόμβα σπουδαιότητα εἰς τὸν διπλοῦν ἐπιτυχῆ πυροβολισμόν, ἐκρίνει ἡμῶς ὅτι ὀλίγοι μυθιστορικοὶ ἥρωες θὰ ἐφαίνοντο ὅσον ἐκείνος ἀτρόμητος καὶ ἀτάραχος ἐν τοιοῦτῳ δεινοτάτῳ κινδύνῳ.

Ὁ κοιτῶν, ἐν ᾧ ἐκοιμήτο, ἦτο ὁ τῆς Κολόμβας. Ἐπὶ τῶν δρυῖν εἰκονοστασίῳ, πλησίον κλάδου βατίων, ἦτο ἀνηρτημένη ἐπὶ τοῦ τοίχου μυθολογραφία, ἀπεικονίζουσα τὸν Ὀρσο, φοροῦντα στολὴν ὑπολογαγοῦ. Ἡ μίς Νέβιλ ἐξεκρέμασε τὴν εἰκόνα ἐκείνην, τὴν ἐθεώρησεν ἐπὶ μακρὸν καὶ εἶτα τὴν ἀπέθεσε πλησίον τῆς κλίνης της, ἀντὶ νὰ τὴν ἀναυτήσῃ ὅπου πρότερον ἦτο. Ἀπακοιμήθη μόλις περὶ τὴν χαραυγὴν, καὶ ὅτε ἐξύπνησεν, ὁ ἥλιος εἶχε πρὸ πολλοῦ ἀνατείλει. Ἐμπροσθεν τῆς κλίνης της εἶδε τὴν Κολόμβαν, ἥτις ἀκίνητος περιέμενεν αὐτὴν νὰ ἐγερθῇ τοῦ ὕπνου.

« Δὲν θὰ ἐπεράσατε καλὰ τὴν νύκτα εἰς τὸ πτωχικόν μας, εἶπεν ἡ Κολόμβα. Φοβοῦμαι μήπως με δυσκολίαν καταρθώσατε νὰ κοιμηθῆτε.

— Ἐμάθατε κάμμίαν εἴδησιν περὶ αὐτοῦ, ἀγαπητῆ μου φίλη; » ἠρώτησεν ἡ μίς Νέβιλ, ἀνακαθίσασα.

Ἰδοῦσα δὲ τότε τὴν εἰκόνα τοῦ Ὀρσο, ἔσπευσε νὰ ἔβη ἐν μαντήλιον, ὅπως καλύψῃ αὐτήν.

« Ναί, ἔμαθα εἰδήσεις, » εἶπεν ἡ Κολόμβα μειδίσασα.

Καὶ λαβοῦσα τὴν εἰκόνα·

« Έι λέγετε, ημοιάζει; Μου φαίνεται πως δεν είναι τόσο επιτυχημένη.

— Ω Θεέ μου!... ανεφώνησεν ή μίς Λυδία, έντραπέσα... εξεκέρασα... χωρίς να τώ καταλάβω... τήν εικόνα αυτήν... Έχω τώ κακόν ιδίωμα να ανακατώνω όλα... να μή αφήνω τίποτε εις τήν θέσιν του... Έι κάμνει ή αδελφός σας;

— Καλλίτερα είναι. Σήμερον τώ πρωί πρίν χαράζει, ήλθεν ή Γκιокάντο και μου έφερε μίαν έπιστολήν... Ιδιικήν σας, μίς Λυδία· εις έμέ ή "Ορσο δέν έγραψε. Εις τήν έπιγραφήν έχει, Προς τήν Κολόμβαν, είναι αλήθεια· αλλά παρακάτω γράφει Δια τήν μίς Ν. . . Δέν πειράζει, αί αδελφάι δέν είναι ζηλότυποι. Ο Γκιокάντο μου έλεγε πως ήσθάνετο πολλούς πόνους, ότε έγραπεν. Ο Γκιокάντο, ή όποιος είναι εξαιρετος καλλιγράφος, τώ επρότεινε να γράψη αυτός τήν έπιστολήν καθ' ύπαγόρευσίν του. Αλλά εκείνος δέν ήβέλγησεν. Έγραφε με μόλυβδοκόκκινον εξηπλωμένον ή Βρανδολάτσο εκράτει τώ χαρτί. Κατά πῶσαν στιγμήν ή αδελφός μου προσεπάθει να σηκωθῆ, αλλά τότε και ή παραμικροτέρα κίνησις τού επροξένει φοβερούς πόνους. Έτο λυπηρόν θέημα, καθώς έλεγεν ή Γκιокάντο. Αυτή είναι ή έπιστολή. »

Η μίς Νέβιλ ανέγνω τήν έπιστολήν, γεγραμμένην άγγλιστί, αναμφισβόως δια πλείονα προφύλαξιν. Βίχε δ' ή έπιστολή ούτω·

« Δεσποσύνη,

« Μοίρα σκληρά με εξώθησεν άγνοώ τί θα είπωσιν οι έχθροι μου, όποιος συκοφαντίας θα έπινοήσωσιν. Ολίγον όμως με μέλει, άν ύμεις, δεσποσύνη, δέν πιστεύσετε ταύτα. Αφ' ότου σας είδον, έβουκολούμην υπό άσυνέτων όνειρων· έπρεπε να επέλθῃ ή μεγάλη εκείνη συμφορά, όπως μοι καταδείξῃ τήν άφροσύνην μου· τώρα πλέον έσυνετίσθην. Γινώσκω όποιον είναι τώ μέλλον μου και καρτερικώς άπεκδέχομαι αυτό. Δέν τολμώ να κρατήσω πλέον τόν δακτύλιον εκείνον, τόν ήποιον ύμεις μοι έδώσατε και τόν ήποιον εθεώρουں ως περιάπτον, φέρον ευδαιμονίαν. Φοβούμαι, μίς Νέβιλ, μήπως μετανοήσητε, ότι εις κακός χειρρας παρεδώκατε τά δώρα σας· ή μάλλον φοβούμαι μή ή δακτύλιος μοι ένθυμίξη τόν χρόνον, καθ' όν ήμην παράφρων. Η Κολόμβαν θα σας τόν άποδώσῃ... Χαίρετε, δεσποσύνη· θα άναχωρήσητε εκ τής Κορσιικής και δέν θα σας επανιδώ πλέον· άλλ' ειπέτε εις τήν αδελφήν μου, ότι δέν επαύσατε ύποληπτομένη με, και τώ λέγω θαρρόντως, είμαι πάντοτε άξιος τής ύπολήψεώς σας. « Ο. Δ. Ρ.

Η μίς Λυδία είχεν έντραμμένον τώ πρόσωπον· όπως άναγνώσῃ τήν έπιστολήν ταύτην, ή δέ Κολόμβαν, ήτις τήν παρετήρει μετά πολλής προσοχής τήν παρέδωκε τόν αιγυπτιακόν δακτύλιον· έρωτώσα αυτήν δια τού βλέμματος τί τούτο ένσήμαιεν. Αλλά ή μίς Λυδία δέν έντόλμα να ύ-

ψώσῃ τήν κεφαλήν, και εκύτταζεν άμνημονεύον τόν δακτύλιον, όν ήτε μόν εφόρει, ότε δ' ένέβαιλεν εκ τού δακτύλου της.

« Αγαπητή μίς Νέβιλ, ήρώτησεν ή Κολόμβαν, δέν ήμπορώ να μάθω τί σας γράφει ή αδελφός μου; Σας λέγει τίποτε περι τής ύγειας του;

— Όχι... ειπεν ή μίς Λυδία έρυθρίασα, δέν μου λέγει... ή έπιστολή είναι εις άγγλικήν γλώσσαν... Μου παραγγέλλει να είπω εις τόν πατέρα μου... Έλπίζω πως ή νομάρχης θα δυνηθῆ να διορθώσῃ... »

Η Κολόμβαν πονηρώς μειδιάσασα, εκάθησεν επί τής κλίνης, και λαβούσα άμφοτέρας τάς χειρας τής μίς Νέβιλ και προσηλώσασα επ' αυτή, τώ όξύ βλέμμα της: « Έχετε αγαθήν καρδίαν, τή ειπέ. Δέν θα θελήσητε να άπαντήσετε εις τόν αδελφόν μου; Θα τώ κάμετε τόσο καλόν! Προς στιγμήν εκκέφθην να σας έξυπνίσω, ήμα έλαβόν τήν έπιστολήν, και πάλιν δέν έντόλμησα.

— Δέν εκάματε καλά, ειπεν ή μίς Νέβιλ, άν έξευρα πως μία έπιστολή μου ήτο δυνατόν...

— Προς τώ παρόν δέν ήμπορώ να τώ πάλω έπιστολάς. Έχει έλθῃ ή νομάρχης και ή Πετρανέρα έγέμισεν από τούς κλητήρας και τούς άκολούθους του. Αργότερα θα ίδωμεν. Αί άν έγνωρίζατε τόν αδελφόν μου, μίς Νέβιλ, θα τόν ήγαπάτε, όσον εγώ τόν αγαπώ... Έχει τόσο αγαθήν καρδίαν! και είναι τόσο γενναίος! Δέν συλλογιζέσθε τί έκαμει! Μόνος εναντίον δύο, και πληγωμένος μάλιστα! »

Ο νομάρχης είχεν επανέλθῃ, άναγγείλαντας αυτόν τού δημαρχικου παρεδρου δι' εκτάκτου άπεσταλμένου τά γενόμενα. Έπανήλθε δέ άκλουθούμενος υπό χωροφυλάκων και εύζώνων, και φέρων προς τούτοις μετ' έαυτου είσαγγελία, γραμματέα και τούς λοιπούς, όπως ενεργηθῆ ταχῆα και τακτική άνάκρισις περι τής φοβεράς πρήξεως, ήτις περιέπλεκεν, ή μάλλον επεράτου τήν έχθρας τών έν Πετρανέρα οικογενειών. Μικρόν μετά τήν έλευσίν του, είδε τόν συνταγματάρχην και τήν θυγατέρα του και δέν άπεκρυψεν αυτοί, ότι εφοβείτο μή ή ύπόθεσις έχῃ κακήν τήν έκβασιν. « Είξεύρετε, ειπεν, ότι ούδεις παρέρση μάρτυρ του φόνου· οι δέ δυστυχείς εκείνοι νέοι έθεωρούντο κοινώς υπό πάντων ως άριστοι σκοπευτάι και τολμηρότατοι, ώστε κανείς δέν θέλει να πιστεύσῃ, ότι ή κ. Δέλλα Ρέββια ένδυνήθη να τούς φονεύσῃ μόνος, άνευ τής συνδρομής τών φυγδίκων, οι όποιοι, ως λέγουσι, τόν περιπαύονται τώρα.

— Άδύνατον! ανεφώνησεν ή συνταγματάρχης· ή "Ορσο Δέλλα Ρέββια είναι νέος έντιμότητος· έγνώσκωμαι περι αυτού.

— Τώ πιστεύω και εγώ, ειπεν ή νομάρχης· άλλ' ή είσαγγελεύς (οι κύριοι ούτοι είναι, βλέπτε, φιλόποτοι) δέν μοι φαίνεται παραπολύ εν-

μενής προς αυτόν. Έχει εις χείρας του έγγραφο, ένδοχοποιούν τόν φίλον σας. Το έγγραφο τούτο είναι έπιστολή αυτού άπειλητική προς τόν "Ορλανδούτσιο, έν τή όποιαν τώ ήρρίζει τύπον συναντήσεως... και τήν ταιούτην συνάντησιν θεωρεί ή είσαγγελεύς ως ένέδραν.

— Ο "Ορλανδούτσιο αυτός, ειπεν ή συνταγματάρχης, δέν ένδέχθη να μονομαχήσῃ, ως έντιμος άνθρωπος.

— Έδώ ταιούτα δέν συνειθίζουσιν· άλλ' ένεδρεύοντες φρονέουσιν τόν έχθρον εκ τών νούτων· ταιούτη είναι ή συνήθεια τού τόπου. Υπάρχει όμως και μία κατάθεσις ύπέρ αυτού· ένός καρσίου, τώ ήποιον βεβαιού, ότι ήκουσε τέσσαρας πυροβολισμούς, εκ τών όποιων οι δύο τελευταίοι ήσαν δυνατώτεροι τών άλλων, και προήρχοντο εκ τουφεκιού μεγάλης ήλικής, όποιον ήτο τώ τουφεκιον τού κυρίου Δέλλα Ρέββια. Δυστυχώς τώ κοράσιον εκείνο είναι άνεψία ένός τών φυγδίκων, τών κατηγορουμένων επί συνενοχῆ, και φαίνεται ότι ή κατάθεσις του έγινε καθ' ύπαγόρευσιν τού θείου της.

— Κύριε, ύπολαβούσα ειπεν ή Λυδία, έρυθρίασα καθ' ήχοι τού κανθού τών οφθαλμών, ήμειθα καθ' ήδόν, ότε έρρίφθησαν οι πυροβολισμοί, και ήκούσαμεν και ήμεις τά ίδια.

— Αληθινά; Αυτό είναι σπουδαιότατον. Και σεις, συνταγματάρχα, εκάματε βεβαιώς τήν αύτήν παρατήρησιν;

— Ναί, ύπολαβούσα ειπέ μετά σπουδῆς ή μίς Νέβιλ· ή πατήρ μου, ή όποιος γνωρίζει από δπλα ειπεν άμέσως: Ο κύριος Δέλλα Ρέββια θα πυροβολῆ με τώ τουφεκιόν μου.

— Και αυτοί οι πυροβολισμοί, τούς όποιους άνεγνωρίζατε, ήσαν τῶ όντι οι δύο τελευταίοι;

— Οι δύο τελευταίοι· δέν είναι αλήθεια, πατέρα; »

Ο συνταγματάρχης δέν είχε πολύ καλήν μνήμην· άλλ' έν πάση περιπτώσει, δέν ήτο δυνατόν να άντειπῆ εις τήν θυγατέρα του.

« Πρέπει να άναφέρωμεν τούτο άμέσως εις τόν είσαγγελέα, συνταγματάρχα. Αλλως δέ περιμένομεν άπόψε και ένα χειρουργόν, όστις θα κάμη νεκροψίαν και θα βεβαιώσῃ άν αί πληγαί είναι τού όπλου, περι ού ή λόγος.

— Έγώ τώ έδωκα εις τόν "Ορσο, πού καλλιτερα να τώ έρριπτα εις τά βάθη τής θαλάσσης... Δηλαδή... ή καλός εκείνος νέος! πολύ εύχαριστούμαι, όπου τώ είχεν εις τά χείρα του· διότι άν έλειπε τώ Μαντάνειόν μου, και εγώ καλά καλά δέν είξεύρω πως θα τήν έγλύτανε! »

ΙΘ'

Ο χειρουργός έφθασεν όλίγον άργά, διότι συνέβη αυτόν καθ' ήδόν περιπέτεαί τις. Συναντήσας αυτόν ή Γκιокάντος Καστρικίωνη τόν προσεχάζεσεν εύγενέστατα να ιδῆ ένα πληγωμένον.

Οδηγηθείς δέ πλησίον τού "Ορσο, επέδασε τήν πληγήν αυτού. Έπειτα ή φυγδίκος τόν συνώδευσε μακρόν δρόμον, και έλλυσε τόν θαυμασμόν του, ήμιλίων περι τών επιφανεστάτων καθηγητών τού έν Πιση Πανεπιστημίου, όστινες ήσαν, ως έλεγε, στενούτατοι φίλοι του.

« Εξοχώτατε, ειπεν ή θεολόγος άποχωριζόμενος αυτού, ένεκα τού σεβασμού, τόν ήποιον μοι ένεπνεύσατε, περιττόν κρίνω να σας ύπενθυμίσω, ότι ή ιατρός πρέπει να ήναι επίσης έχέμυθος, ως ή πνευματικός. » Και ταύτα λέγων άνεβίβαζε τήν σφύραν τού τουφεκιου του. « Ελήσημονήσατε τόν τόπον, όπου έχομεν τήν τιμήν να σας ίδωμεν. Υγιαίνετε, χαίρω πολύ ότι σας έγνώρισκα. »

Η Κολόμβαν παρεκάλεσε θεομώς τόν συνταγματάρχην να παρασταθῆ εις τήν νεκροψίαν.

« Είξεύρετε καλλίτερον από κάθε άλλον τώ τουφεκιον τού αδελφού μου, ειπέ, και ή παρουσία σας θα μάς ήναι πολύ χρήσιμος. Διότι άλλως είναι τόσο κακοί άνθρωποι έδώ, ώστε εις μεγάλους ύποκαίμεθα κινδύνους, άν δέν έχομεν κανέναν δια να υπερασπίξη τά συμφέροντά μας. »

Μείνασα μόνη μετά τής μίς Λυδίας, ειπεν αυτή βτι έπασχεν εκ δεινῆς κεφαλαλγίας και τή επρότεινε να υπάγωσιν εις περιπάτον όλίγα βήματα εκτός τού χωρίου. « Ο καθαρός αήρ θα με άφελήσῃ, ειπεν· είναι τόσο καιρός τώρα πού ήμην κλεισμένη. » Καθ' ήδόν τῆ ώμίλει περι τού αδελφού της· ή δέ μίς Λυδία, εις ήν τώ θέμα τούτο ήτο λίαν άρεστόν, δέν ένόησεν βτι άπειμακρύνοντο πολύ τής Πετρανέρας. Ο ήλιος ήτο περι τήν δύσιν του, ότε παρατηρήσασα τούτο ειπεν εις τήν Κολόμβαν να στραφώσιν όπισώ. Αλλά ή Κολόμβαν έγίνωσκε πλαγίαν τινά ήδόν, δι' ής ένδυναντο ως έλεγε, να επανέλθωσιν εις τώ χωρίον ταχύτερον. Και άφείσα τήν άτραπόν, έν ή έβάδιζον, έλαθεν άλλην, όλιγώτερον, ως έφαίνετο, συχνάζομένην. Μετ' όλίγον δέ ήρχισε να άναρριχάται εις λόφον τοσούτον άνωφερῆ, ώστε ήναγκάζετο συνεχώς όπως στηριχθῆ να δράττηται δια τής μιάς χειρός κλάδων δένδρων, έν ή δια τής άλλης έσυρε τήν σύντροφόν της. Ούτω δέ μετά ύδοιορίαν επίμοχθον ένός τετάρτου τής ώρας και πλέον έφθασαν επί μικρού όροπεδίου, καταφύτου εκ μύρτων και κομάρων, άν άναμέσον υπήρχον τῆδε κάκεισε βράχοι άπότομα συνητίου λίθου. Η μίς Λυδία ήτο κατάκοπος, τώ χωρίον δέν έφαίνετο και είχε νυκτώσῃ σχεδόν.

« Είξεύρετε, αγαπητή μου Κολόμβαν, ειπεν, ότι φοβούμαι μήπως έχάσαμεν τόν δρόμον; »

— Μη φοβείσθε, άπεκρίνατο ή Κολόμβαν. Ας προχωρήσωμεν· ακολουθήτε με.

— Σας βεβαιώ όμως, ότι άπατάσθε τώ χωρίον δέν είναι προς τούτο τώ μέρος. Στοιχηματίζω ότι τώ άφήκαμεν όπισώ. Να, κυττάξατε έ-

1 Ιανουαρίου 1812, ούτω δὲ ἐμμέσως ἀποκρούεται ἡ συνάρησις αὐτοῦ μετὰ τῶν *Εἰδήσεων*, ὡν ἐν τοῦλάχιστον φύλλον ἂν διεσώζετο, ἠδυνάμεθα πάντως ἐξ ἀντιπαράθεσος καὶ συγκρίσεως τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ὕφους ν' ἀποφανθῶμεν περὶ τῆς συγγενείας καὶ συναφείας ἢ μὴ τῶν δύο τούτων φύλλων. Ἄφ' ἐτέρου ἐκ τῆς ἐν ἔτει 1818, ὅτε καὶ τὴν ἐκδοσὶν ἀνέλαθεν ὁ Δημήτριος Ἀλεξάνδριδης, μετατροπῆς τοῦ τίτλου τοῦ *Τηλεγράφου*, εἰς «**Ἑλληνικὸς Τηλεγράφος ἢ Εἰδήσεις διὰ τὰ ἀνατολικὰ μέρη, πολιτικῆ, φιλολογικῆ τε καὶ ἐμπορικῆς ἐφημερίδος**», ὃν διετήρησεν ἄχρις ἐσχάτων, ἐμφαίνεται συγγένεια τοῦ *Τηλεγράφου* καὶ τῶν *Εἰδήσεων* καὶ ὑπεμφαίνεται ἰδρυτῆς τῶν ἐν ἔτει 1811 *Εἰδήσεων* διὰ τὰ ἀνατολικὰ μέρη ὁ ἐκ Τυρνάβου τῆς Θεσσαλίας Δημήτριος Ἀλεξάνδριδης, ὁ πρὸ τοῦ 1807 μέλος ἀντεπιστέλλον γενόμενος τῶν ἐν Ἰόνῳ ἑταιριῶν τῆς τε Ὀρυκτολογικῆς καὶ φυσικῆς, καὶ ὅς, δεινὸς σύνμαχος Ἀσιανολόγος τυγχάνων, τῷ μὲν 1807 ἐξέδοτο ἐν Βιέννῃ εἰς 8ον ἀραβιστί καὶ ἑλληνιστί «*Ἀμπουλέδα Ἰσμαήλ, βασιλέως Ἀπαμείας ἐκ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων, περιγραφὴν Χορασμίας, Μουαρναχῆς, Ἀρβίας, Αἰγύπτου, Περσίδος, ἐτι δὲ τῆς Περσικῆς καὶ Ἐρυθρᾶς θαλάσσης*», κατὰ τὸ ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ τῆς Βιέννης βιβλιοθήκῃ χειρόγραφον, τὴν προκαλέσασαν ἐπικρίσιν τοῦ ἀσιανολόγου Sacy, ἣν ἐπηκολούθησεν ἡ ἐνυπόγραφος καὶ γαλλιστί διὰ τοῦ *Τηλεγράφου* (ἐν τοῖς ἀριθμ. 13, 14 καὶ 15) ἀπάντησις τοῦ πολυμαθοῦς ὁμογενοῦς ἱατροῦ, τῷ δὲ 1811 ἐξέδοτο γραμματικὴν τῆς Τουρκικῆς γλώσσης ἐξ 156 σελίδων ἀπαρτιζομένην, καὶ ἡ πληροφοροῦμεθα ἐκ τῆς ἐν τῷ 5 ἀριθμῷ τοῦ *Τηλεγράφου* ἀπαντήσεως προκηρυχθεῖσας περὶ ἐκδόσεως τοῦ ὑπ' αὐτοῦ συνταχθέντος Ἑλληνοτουρκικοῦ καὶ Τουρκοελληνικοῦ λεξικοῦ.

Ἀκούμενοι ἐξ ἀνάγκης εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα ἀναφορικῶς ταῖς *Εἰδήσεσι* τοῦ 1811, ἐνδιατρίβωμεν λεπτομερέστερον πως εἰς τὰ τοῦ *Ἑλληνικοῦ Τηλεγράφου*, ἵνα γνωριμώτερον καταστήσωμεν τὴν πρώτην ἐπὶ χρόνον πως μακρὸν βιώσασαν ἑλληνικὴν ἐφημερίδα, ἧς ἡ βιβλιοθήκη τῆς βουλῆς κατέχει δύο, οὐχὶ ἄρτια, σώματα τοῦ α' ἔτους, ἐν σῶμα τοῦ 1813, ἐν οὐχὶ ἕρτιον τοῦ 1817, ἐν ὁμοίον τοῦ 1818, ἐν ἐπίσης ὁμοίον τοῦ 1820, ὀλίγα φύλλα τῶν μηνῶν Ἰανουαρίου καὶ φεβρουαρίου τοῦ 1821, τὸ βον ἐξάμηνον τοῦ 1828 καὶ τὸ α' ἐξάμηνον τοῦ 1829*.

Ἡ ἐφημερίς αὕτη ἐπεγγράφη μὲν, α' *Ἑλληνικὸς Τηλεγράφος*, ἢ περιοδικὴ ἐφημερίς, πολιτικῆ, φιλολογικῆ τε καὶ ἐμπορικῆς, ἀδείας καὶ προνομίῳ καισαροβασιλικῷ, ἐξεδίδετο δὲ ἐν Βιέννῃ

*) Ὁ σωζόμενος τελευταῖος ἀριθμὸς εἶνε τῆς 30 ἰουνίου 1829, αὐτὸν τοῦλάχιστον κατέχει ἡ βιβλιοθήκη τῆς βουλῆς.

δις τῆς ἐβδομάδος κατ' ἀρχάς, ἀ τρίτη δὴλ. καὶ παρασκευῆ», ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀντ. Στράου εἰς 4ον, καὶ ἐτιμᾶτο α τὸ ἐξάμηνον 13 φιορ. νεοχάρακτα Βιέννης, ὁμοῦ μὲ τὰ ἐξοδα τῆς πόσεως.»

Τῇ 11 αὐγούστου τοῦ 1812 ὁ Μ. Α. Σχινᾶς ἐπιθεωρῶν τὴν ἐφημερίδα ταύτην (ἐν *Ἐρμῇ τῷ Λογίῳ* τευχ. τῆς 15 δεκεμβρ. 1812 σελ. 370, 376) ἔγραψεν, «ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐπιγραφὴν *Ἑλληνικὸς Τηλεγράφος* ἂν ἀρχίσωμεν, εὐρίσκωμεν ὕλην νὰ ἐπαίνεσωμεν τὴν φιλοκαλίαν τοῦ ὁμογενοῦς ἐκδότου. Τὸ δευτερον τῆς ἐπιγραφῆς μέρους, ἢ *περιοδικὴ ἐφημερίς, πολιτικῆ, φιλολογικῆ τε καὶ ἐμπορικῆς*, μάς διδάσκει ὅτι ἡ πρόθεσις τοῦ ἐκδότου ἦτον καὶ εἶναι ὄχι μόνον πολιτικῆς ἀγγελίας νὰ μάς κοινοποιῇ, ἀλλὰ νὰ μάς τέρπῃ καὶ μὲ φιλολογίας, καὶ νὰ μνηνῇ εἰς τοὺς ἐμπόρους μάς τὰς εἰς αὐτοὺς ἀναγκαίας ἐμπορικῆς εἰδήσεις, ἢ ἀνάγνωσις ὁμοῦ τῶν ἐκδιδομένων φύλλων δεικνύει ὅτι πρῶτος καὶ κυριώτερος τῷ ἔργου σκοπὸς εἶναι τὰ πολιτικὰ νέα. Ἡ λαμπρότης τῶν τυπογραφικῶν χαρακτῆρων, αἱ περιεργοὶ ἀγγελίαι, τὰς ὁποίας σπεύδει νὰ μάς μνηνῇ, κρούμενος αὐτὰς ἀπὸ καθαρῆς πηγᾶς, τὰς ἐξεγυστέρως τῶν εὐρωπαϊκῶν αὐτῶν ἐφημερίδας, ἢ μετρία τιμὴ, τὴν ὅποιαν διώρισεν, καὶ ἡ φιλοτιμία του νὰ φαίνεται πιστὸς εἰς τὰς ὑποσχέσεις του, ταῦτα πάντα αὐξάνουσι τὴν ὑπόθεσιν τῶν ἐπαίνων μάς. Ἡ ἐκδοσις γίνεται εἰς Βιένναν τῆς Αὐστρίας ἀπὸ τὸν τυπογράφον Ἀντώνιον Στράου· ἡ γεωγραφικὴ ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα θέσις τῆς Βιέννης, τὴν ὅποιαν προέκρινεν ὁ ἐκδότης ἀπὸ τὰ λοιπὰ τῆς Ἑυρώπης μέρη εἶναι ἐπιτηδεῖα εἰς τὸ νὰ λαμβάνωμεν διὰ τοῦ *Τηλεγράφου* μάς τὰς ἀγγελίας ταχύτερον παρὰ διὰ τῶν λοιπῶν ἀλλογλώσσων ἐφημερίδων. Δις τῆς ἐβδομάδος, τρίτην καὶ παρασκευῆν, ἐκδίδεται ἀνά φύλλον τετάρτου μεγέθους, εἰς χαρακτῆρα λόγου καθαρόν τρόπον τινα ἀπὸ ξένους ἰδιωτισμοὺς, λέξεις καὶ φράσεις. Μηδ' ὁ λόγιος ἐκδότης, εἶμαι βέβαιος, ἀρνείται τινὰς μικρὰς ἀτελειότητας τῆς ἐφημερίδος του, ὅποιαί πάντοτε συμβαίνουσι εἰς τὰς πρώτας ἐγχειρήσεις· περὶ τούτων δὲν ἔπρεπε καὶ ν' ἀναφέρω, ἂν δὲν ἦτον κίνδυνος μὴ νομισθῶ πανηγυριστῆς προκατειλημμένος ἀπὸ σχέσιν τινα, ἐνῷ μὴδὲ γνωρίζω τὸν ἄνδρα, διότι ἀπὸ μετρητοσύνης ἠθέλησε νὰ κρύψῃ τὸνομαῖά του· μῆτις ἱκανὸς ὁμοῦ νὰ τὰς ἀνακρίνω εἶμαι, μῆτις μὲ σκοπὸν τοιοῦτον ἔγραψα τὸ παρὸν ἕρπον, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐκφράσω τὴν ἐνδόμυχόν μου χαρὰν, ὅσην αἰσθάνομαι, βλέπων τὴν σήμερον τὸ Γένος νὰ πλουτῇ καὶ φιλολογικῆν καὶ πολιτικῆν ἐφημερίδα, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι μὲ καιρὸν θέλομεν εἶχει τελειωτέρας.»

Ταῦτα κατ' αὐγούστον τοῦ 1812 ἔγραψεν ἐκ Βυζαντίου ὁ Μ. Α. Σχινᾶς, ἀπροσωπώλητος

ἐκπέρων κρίσιν περὶ τοῦ *Ἑλληνικοῦ Τηλεγράφου*, ἐνὸς τῶν κρατίστων ἑλληνικῶν φύλλων γεγονότος, οὕτως ὁ ἐκδότης ἐπὶ τὴν τελειωποίησιν αὐτοῦ ἀφαιρῶν, πρὶν ἢ ὁ *Τηλεγράφος* τοῦ συμπληρώσῃ τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ἔτος ἐσκέφθη νὰ μεταβάλλῃ αὐτὸν εἰς ἡμερήσιον φύλλον, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμῷ 91 τῆς 12 νοεμβρίου 1812 φύλλῳ ἐδημοσίευσεν τὴν ἐπομηνὴν εἰδήσιν, ἢ ἀγγελίαν.

«Ἀπὸ δὲ τὰ φιλοπρόνηματα, ὅσα ἀποβλέπουσι εἰς φωτισμὸν καὶ αὐξήσιν τῶν φώτων ἐνὸς ἔθνους καὶ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου βίου, κἀνὲν ἄλλο δὲν εἶναι τόσῳ προσφωότερον καὶ ἀρμοδιώτερον, ὅσον μίξ ἐφημερίδος καλῶς καὶ μετὰ κρίσεως ὁρθῆς διατασσόμενῃ, πρᾶγμα δημολογούμενον καὶ εὐδοκῶν καὶ εἰς αὐτὸν τὸν κηδυσώτερον τὸν νοῦν. Διὰ τοῦτο καὶ ἂν ὅπου ὑπάρχουσι περισσότερα τοιαῦτα περιοδικὰ συγγράμματα ἢ ἐφημερίδες, ἐκεῖ βλέπομεν καὶ τὸ ἔθνος ἐκεῖνο πλέον πεπαιδευμένον παρὰ τὰ λοιπὰ, καὶ ὀξυνοῦτερον καὶ κοινωνικώτερον. Εἰς τοιαύτην ἐφημερίδα μανθάνει ἕκαστος, οἰουδὴποτε ταχυκτὸς ἢ ἐπαγγέλλματος, καὶ τὴν πολιτικὴν ἑκάστου τόπου κατάστασιν, καὶ γεωγραφίαν, καὶ πλημμύρας φεαυρέσεις, καὶ ἀνακαλύψεις, καὶ ἐν γένει βελτιοῦται τὸ ἦθος, καὶ πλουτεῖ κατ' ὀλίγον ἀμοχθεῖ, καὶ πικρὸν τρόπον τινα μὲ τίσας ἰδέας πραγμάτων, ὥστε δύναται νὰ τὴς ἐφαρμόσῃ ὠφελίμως εἰς τὸν πολιτικὸν τοῦ βίου.»

Ἐπὶ τούτῳ τὸ τέλος ἀποβλέπουσα ἐπεχειρήθη καὶ ἡ γρηκτικὴ ἐφημερίς, ἀρχὴν λαβοῦσα ἀπὸ 1 Ἰαν. τοῦ ἐνεστώτος ἔτους, καὶ ἐπιγραφομένη

Ἑλληνικὸς Τηλεγράφος

ἢ περιοδικὴ ἐφημερίς πολιτικῆ, φιλολογικῆ τε καὶ ἐμπορικῆς.

Ἐπειδὴ δὲ, κατὰ τούτους μάλιστα τοὺς χρόνους, ὅτε τὰ νέα καὶ ἡμέραν ἐπισωρεύονται, ὄχι μόνον ἦτον ἀδύνατον εἰς μίαν ἐφημερίδα, δις μόνον τῆς ἐβδομάδος ἐκδιδομένην, νὰ γίνηται μνεῖα φιλολογικῶν τε καὶ ἐμπορικῶν εἰδήσεων, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ νέα μόλις ἐχώρου ἐν περιλήψει, διὰ νὰ γένητ' Ἑλληνικὸς Τηλεγράφος κοινωνικώτερος καὶ πρῶτον μᾶλλον εἰς τὸ φιλότιμον καὶ φιλοκαλὸν ἦεν Γραικῶν γένος, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1813, θέλει ἐκδίδεσθαι καὶ ἡμέραν, πλὴν τῶν ἑορτῶν καὶ κυριακῶν, εἰς μισθὴν κόλλαν εἰς σχῆμα τέταρτον, καὶ εἰς τοιοῦτον χαρτίον λαμπρὸν καὶ τοιοῦτους ὠραίους νέους χαρακτῆρας, ὥστε νὰ σεμνύνονται οἱ ὁμογενεῖς μου, ἔχοντες τοιαύτην ἐφημερίδα εἰς τὴν γλώσσῃν τῶν γραμμένων, ὅταν εὐρίσκουσι καὶ εἰς αὐτὰ τὰ περὶ αὐτῶν τῆς Ἑυρώπης ἔθνη.

Ἐπὶ καὶ αὐτὸ τοῦ Τηλεγράφου ἀντικείμενον θέλει καταγίνεσθαι, καθὼς καὶ μέχρι τοῦδε, περὶ τὰ πολιτικὰ νέα τοῦ καὶ ἡμᾶς πολιτικωτάτου κόσμου, ὄχι μόνον ὅσον τὸ δυνάτεον ἐντελεῖς ἀναρῶσιν ἀπὸ αὐτῆς τῆς πηγᾶς, ἀλλὰ καὶ γιώτατα ἐπιμνηστικὰ πολλὰς θύρας θέλει περιέχονται καὶ διάφοροι φιλολογικαὶ ἢ ἐμπορικαὶ εἰδήσεις ἀξίολογοι, ἐθνογραφίαι, ἀνέκδοτα, καὶ ἄλλα ὅσα ἀποβλέπουσι εἰς διδασκαλίαν. Τὸ ὄφρος θέλει εἶναι μὲν εἰς τὴν ἡμετέραν τῶν Γραικῶν ὁμιλουμένην διάλεκτον, ὁμοῦ

ἐκκαθαρσμένον ὅσον τὸ δυνάτεον ἀπὸ βαρβαρικῶν λέξεων καὶ ἰδιωτισμῶν.

Ἡ δὲ τιμὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τηλεγράφου, ἂν καὶ πολλὴν ἀπαιτήσονται κόπον παρὰ τοῦ ἐκδότου καὶ ἐξέδω ὑπέρογκαν διὰ τε τὸ συνεχὲς τῆς ἐκδόσεως, καὶ τὴν τιμὴν καὶ καὶ ἡμέραν σφραγίδος τοῦ χαρτίου, ὁμοῦ ἐπ' ἐλπίδι πολυπληθείας συνδρομητῶν, διορίζεται πολλὰ μετρωτάτη, ἔχουσι δε καὶ οὐκ ἐπιδοτικὴν Βιέννης τὸ ἐξάμηνον ὁμοῦ μὲ τῆς πόσεως τὰ ἐξοδα διὰ ἐκεῖνα τὰ μέρη τῆς καισαροκρατικῆς ἐπικρατείας καὶ Τουρκίας, ὅπου ἡ καισαροκρατικὴ πῶστα πηγαίνει δις τῆς ἐβδομάδος εἴκοσι δὲ φιορίκια καὶ 30 κράτζ, τὸ ἐξάμηνον ὁμοῦ μὲ τῆς πόσεως τὰ ἐξοδα, ὅπου ἡ πῶστα πηγαίνει κατ' ἡμέραν, καὶ ἐπομένως οἱ λαμβάνοντες κατ' ἡμέραν τὸν Τηλεγράφον θέλουσι πληρῶσαι τὸν χρόνον πέντε φιορίκια περισσότερον παρὰ τοὺς ἄλλους. Ἐκαστος συνδρομητῆς ἡμπορεῖ νὰ συνδράμῃ προπληρωσίων τὴν ἐξαμηνίαν τιμὴν, ἢ εἰς τὴν ἐν ἐκάστη ἢ τῇ πλησιεστάτῃ πόλει εὐρίσκουμένην καισαροκρατικὴν πῶσταν, ἢ πρὸς τὸν ἴδιον ἐν Βιέννῃ ἐκδότην διὰ μέσου τῶν φίλων.

Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν νήσων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν παραλίων τῆς μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Πελοποννήσου ἀγαπῶσι μὲν νὰ ἔχουσι τὸν Τηλεγράφον, δὲν ἔχουσι δὲ τὸν τρόπον νατὸν παραγγέλλωσιν ἀμέσως εἰς Βιένναν, ἕς στείλωσι τὸ ἄνθημα· ἄ τινος εἰς τὸν ἐν Σμύρῃν ἡ σφοδλωτάτην διδασκαλίαν κύριον Κωνσταντῖνον Κούμα, ὁμοῦ καὶ τὴν ἐτήσιον τιμὴν γροσίων ἐξήκοντα *) καὶ θέλουσι τὸν λαμβάνειν εἰς τὸ ἐρχόμενον 1813 ἔτος εἰς διαμά των, προσδιορίζοντες ὁμοῦ εἰς Σμύρῃν ἡ εἴλους των, ὥστε νὰ λαμβάνωσι τὴν ἐφημερίδα παρὰ τοῦ βηθέντος φιλογενεστάτου κυρίου Κούμα.

Ἐπὶ προσαλοῦνται δὲ οἱ συνδρομηταὶ, ὅταν παραγγέλλωσι διὰ μέσου τῶν ἐδώ φίλων τὴν ἐφημερίδα, νὰ παρακαλῶσιν αὐτοὺς, ἵνα παραγγέλλωσιν αὐτὴν ἀμέσως πρὸς με καὶ ὄχι νὰ προμηνῶσι τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς πόσεως, καὶ προσηγορευοῦνται, ὅτι ἀπὸ 1 Ἰαν. 1813, ὅσοι δὲν συνδράμωσιν ἐν καιρῷ, θέλουσι λαμβάνειν τὴν ἐφημερίδα μόνον ἀπ' ἧς ἡμέρας συνδράμωσιν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς προηγουμένας, διὸ ἐπιπλέον μόνον ἀντίτυπα θέλουσι τυπωθῆσιν περισσότερα τοῦ διορισμένου τῶν συνδρομητῶν ἀριθμοῦ, καὶ ταῦτα θέλει παρακαλῶσθαι διὰ τὰς νήσους καὶ τὰς ἀπωτάτω πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπὶ δὲ ἐν Βιέννῃ φιλογενεῖς συνδρομηταὶ προπληρῶνται τὸ ἐξάμηνον 15 φιορίκια.

Ἐπὶ καὶ ταῦτα μὲν ἐκρίθη εἰσάγειν, ὡς φιλογενεῖς καὶ φιλόκαλοι τῶν Ἑλλήνων ἀπόγονοι καὶ φιλέλληνας, συντόμως νὰ προειδοποιηθῇ κατὰ τὴν συνθήσιν εἰς ὅμων δὲ τὴν πρόθεσιν καὶ πολυπληθῆ συνδρομῆν κρέμονται καὶ τὸν ἐκδότην νὰ ἐμψυχώσῃτε, καὶ τὴν ἐφημερίδα νὰ ἴδῃτε κατ' ἡμέραν ἐκδιδομένην ἀπαντῶν τὸν χρόνον, καὶ ὁμηκεῖται ἐπεξεργαστικώτερον τελειοποιουμένην, καὶ ἐν γένει ἀξίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ τῶν νῦν Ἑλλήνων ὀνόματος.

Ἐν Βιέννῃ τῇ 1 νοεμβρίου. (20 ὁκτ.) 1812
ὁ ἐκδότης τοῦ Ἑλληνικοῦ Τηλεγράφου.
[Ἐστὶ συνέλευσις.]

*) Ἄρα τὸ φιορίκιον ἐτιμᾶτο τότε γρ. 1 καὶ παράδες 20.

Η ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑ ΚΑΙ Η ΦΥΣΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

[Συνέχεια τῆ. σελ. 151.]

Θά μνημονεύσω ἐκ τοῦ μεσαιῶνος θαύματός τινος, περὶ οὗ ἐγένετο πολλάκις λόγος καὶ ὅπερ ἦτο γνωστόν ἤδη ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ἀνεγράφη δὲ πολλάκις μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Πρόκειται περὶ τοῦ ἐν τοῖς ἐδωδίμοις ἀπαντῶντος αἵματος. Ὅτε ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἐπολιόρκει τὴν Τύρον, μάντις τις ἐθλάσεν ἄρτον, ἐξ οὗ ἔπεσαν σταγόνες αἵματος, οἱ δὲ οἰωνοσκόποι ἐρμηνεύσαντες τὸ θαῦμα εἶπον, ὅτι οἱ πολιορκούμενοι ἐμελλον νὰ χύσωνι τὸ αἷμα αὐτῶν περὶ διδομένης τῆς πόλεως. Καὶ ὁ ἔξυμος ἄρτος λαμβάνει ἐρυθρὰς κηλίδας ἐν ταῖς ὑγραῖς ἐκκλησιαίς. Ἐπὶ τοῦ μεσαιῶνος οἱ Ἰουδαῖοι ἐδιώκοντο πολλάκις, διότι οἱ χριστιανοὶ ἐνόμιζον, ὅτι οὗτοι ἐβασιλεύον τοσοῦτον τὸ ἔξυμα, ὥστε ἀπέσταζεν ἐξ αὐτῶν αἷμα! Ἐν τινι διωγμῷ Ἰουδαίων γενομένῳ ἐν Γερμανίᾳ τῷ 1296 ἀπέλοντο δεκάκις χιλιοί, τῷ δὲ 1520 ἀληθῶς ἐνεκα τοῦ λεγομένου τούτου ἐγκλήματος ἐθανατώθησαν τριάκοντα καὶ ὀκτώ. Τὸ ἐν Βολσένᾳ θαῦμα ὑπερἑξωγράφησεν ὁ Ῥαφαήλ καὶ παρεκίνησε τὸν πάπαν Οὐρβανὸν τὸν Δ' νὰ καθιερώσῃ τὴν ἐρετὴν τῆς Μεταλήψεως, ἀναφέρεται εἰς τὸ αὐτὸ φυσικὸν φαινόμενον. Οἱ Ἰουδαῖοι πιστεύουσιν, ὅτι ἅπαξ τοῦ ἔτους πίπτει ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὰ ἐδάδιμα αἷμα καὶ ὀνομάζουσι τούτο κοῦφα. Παρὰ τοῖς Μωαμεθανοῖς κρατεῖ ἡ παράδοσις, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐγενήθη ἐξ αἵματος πεσόντος ἐξ οὐρανοῦ. Τῷ 1821 ἐν τινι γερμανικῇ πόλει συμπεσόντος νὰ γείνη ἐρυθρὸν τὸ ἄλευρον ἡ λαὸς ὑπέλαβεν τὸν μύλον μεμαγευμένον καὶ ἠπέλει νὰ καταστρέψῃ αὐτόν. Σφοδρὰς τινος Γερμανῶς ἐνόμισεν αἴτιον τοῦ φαινομένου τούτου ἐρυθρὸν τινα μύκητα. Σήμερον γινώσκωμεν, ὅτι εἰς τὰ ὑγρὰ ἀλευρώδη γεννᾶται καὶ ἀϊζάνεται μικροσκοπικὸν τι παράσιτον, ὅπερ ἐγὼ μὲν νομίζω μύκητα, ἄλλος δὲ τις ὀνόμασε μονάδα τοῦ θαύματος. Ἐν πᾶσι τούτοις μόνον ἡ φυσικὴ ἐπιστήμη ἐρμηνεύει ὅσα κατὰ παράδοσιν λέγονται καὶ ὅσα οὐ μόνον φοβοῦσι τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ παρέχουσιν ἀφορμὴν εἰς φυσικοὺς διωγμούς, τῆς ἱστορικῆς ἐρεῦνης ἀδυνατούσης νὰ σαφηνίσῃ αὐτὰ καὶ ν' ἀπαλλάξῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς πλάνης. Ὅμοιος δ' ἔχουσι καὶ τὰ τῶν φασμάτων καὶ τῶν μαγισσῶν.

Ἐν ἄλλο εἶνε ὁ διάβολος, ὃν φοβοῦνται πάντες οἱ ἄγριοι λαοὶ καὶ ὅστις ἀπὸ τοῦ μεσαιῶνος μέχρι τοῦ νῦν κατεπτόησε τοὺς ἀνθρώπους, ἢ τὸ ἀκατάληπτον κράτος τῆς φύσεως τὸ ἐκδηλούμενον διὰ τῆς ἀστραπῆς καὶ τοῦ κεραυνοῦ, διὰ τοῦ ἡλίου τοῦ καύσαντος τὴν χώραν, διὰ τῶν κατακλιζόντων αὐτὴν βρυμάτων ἢ διὰ τοῦ ἐξαφανίζοντος τοὺς ἀνθρώπους λοιμοῦ; Ἡ αὐτοφυῆς

ὀρησκεία πάντων τῶν λαῶν ἄρχεται ἀπὸ τῆς πίστεως εἰς κακὸν τινα δαίμονα, πολλάκις δὲ δὲν προχωρεῖ περαιτέρω. Ἀληθῶς πρῶτον γεννᾶται ἢ εἰς τὸν διάβολον πίστις καὶ μετὰ ταῦτα ἢ εἰς τὸν Θεόν, ὅστις χορηγεῖ διαψιλῶς τὰ ἀγαθὰ. Ἡ ἐπίγνωσις τοῦ ἀγαθοῦ δημιουργοῦ χρεῖζει βαθυτέρας τινὸς σκέψεως, ἐκ δὲ τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ γεννᾶται τὸ πρὸς αὐτὸν σέβας. Δι' οὗ οὐ μόνον ἡ ἐπιστήμη, ἀλλὰ καὶ ἡ ὀρησκεία ἔχει ἱστορίαν, ὅπως δ' ἐν ἐκείνῃ ἡ ἀλήθεια ἀναφύεται ἐκ τῆς πλάνης, οὕτω καὶ ἐκ τῆς εἰς τὸν διάβολον πίστεως καὶ ἐκ τῆς συναφούς αὐτῇ δεισιδαιμονίας βλαστάνει ὑψηλότερα τινος πίστεως καθαιρομένη ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης παντὸς παραπληρώματος καὶ ἀναξίου αὐτῆς δεισιδαιμονικοῦ λειψάνου. Ἡ ἐπίγνωσις τῆς ἀληθείας ἐν τῇ πίστει εἶνε ὁμοίως δυσχερὴς ὡς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ. Πολλοὶ εἰσέτι δὲν κρίνουσιν ὀρθῶς περὶ τῆς θείας οἰκονομίας ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος, ὅταν αὐτὴ δὲν βαίνει κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν προαίρεσιν. Οὕτω, ὡς οἱ ἄγριοι, βλέπουσι τὸν διάβολον ἐκεῖ, ὅπου ὁ Θεὸς ἰθὺει τὰς ἀδιανοήτους αὐτοῖς τύχας τοῦ κόσμου. Ἐπιστημονικὰ πλάναι, οἱ αἱ τῆς ἱατρικῆς, προεξένησαν δεινὰς συμφορὰς εἰς τοὺς ἀνθρώπους· αἱ πλάναι ὁμοίως τῆς ὀρησκείας ἐγένοντο ἐπιβλαβέστεραι ἐκείνων καὶ ἀπέβησαν εἰς φυσικὰ ἔργα. Ὅπως τὸ φῶς τῆς ἐπιστήμης ἐκλάμπει καθαρώτερον ἐκλιπούσης τῆς πλάνης, οὕτως ἐξευγενίζεται καὶ ἡ πίστις διὰ τῆς ἀνθρωπίνης παιδείας. Ἡ ἀνθρωποθυσία καὶ αἱ πυρὰι τῶν μαγισσῶν ἐξέλιπον ἤδη ὡς καὶ οἱ ὀρησκευτικοὶ πόλεμοι, ἢ δὲ πολιτεία μετὰ μακροὺς ἀγῶνας ἀναγνωρίζει τέλος τὴν ὀρησκείαν ὡς ἐνδόμυχον τῶν ἀνθρώπων ὑπόθεσιν, ἐν ἣ αὐτὴ οὐδεμίαν ἔχει ἐξουσίαν.

Τρέψωμεν νῦν τὸν λόγον πρὸς τὸ μάλιστα πάντων διαδεδομένον εἶδος τῆς δεισιδαιμονίας, ταυτέστι πρὸς τὰ πνευματικὰ φαινόμενα. Τὸ συνηθέστατον ἐν αὐτοῖς εἶνε ἡ ἐμφάνεια πνευμάτων ἀνθρώπων τεθνεώτων, ὑπερ εἶνε ἀρχαιότατον ὡς ἡ ἱστορία. Ἡ ἐξήγησις τῶν ὁραμάτων τούτων εἶνε ἔργον τῆς φυσιολογίας, ἣτις διεσαφηνίσεν αὐτὸ τελείως. Τὰ ὁράματα ἐκεῖνα εἶνε εἰκόνας τῆς ἑαυ αἰσθήσεως, αἵτινες εἶνε αἰσθηταὶ ὅπως τὰ ἐξωθεν ὑποκείμενα πράγματα. Ἡ Ἀυρηλιανὴ παρθένος εἶδεν ἀγγέλους καὶ ἀγίους, ὡν ὑπέλαβεν ἀληθινὰς τὰς μορφάς. Ἀναντιρρήτως ὁ ἄγριος ὑπὲρ ὀρησκείας καὶ πατριδος ἐνθουσιασμοῦ προεξένησε τὰ ὁράματα ταῦτα, ἀτινα ἐμφανίζονται ἐσωθεν καὶ οὐχὶ ἐξωθεν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐμφανίζονται εἰς τὸν ποιητὴν καὶ αἱ ὑπ' αὐτοῦ ζωποιοῦμεναι μορφαὶ καὶ ἰδέαι. Ὅπως δὲ βλέπει τις μορφάς, δύναται ν' ἀκούσῃ καὶ φωνάς, αἵτινες λαμβανόμεναι ὡς ἀληθεῖς ἀπατώσι καὶ δύναται νὰ ταραξῶσι τὸν νοῦν. Δὲν ταραττόμεθα ὅτε συμβαίνει ἡμῖν τοιοῦτο τι

καθ' ἑαυτοὺς, ἀν καὶ οἱ ἀρχαῖοι προσήπτον ἀληθῆ ὑπόστασιν εἰς τὰς κατ' ὄναρ ὄψεις. Ἰσχυρὸς τις ἐρεθισμὸς τοῦ συστήματος τῶν νεύρων δύναται νὰ προεξένησῃ τοιαῦτα φαινόμενα ὑπαρ καὶ μεθ' ἡμέραν. Τὸ φαινόμενον δὲ τούτο δὲν εἶνε θαῦμα, οὐδὲ μαρτύριον ἀληθοῦς ἐπιμιξίας πρὸς ἄλλον κόσμον, ἀλλ' εἶνε γέννημα τοῦ ἰδίου ἐκαστοῦ σώματος, οἰοεὶ ἀπήχημα ἠρηθισμένων νεύρων, ἐπακολουθήμα ἰσχυρᾶς ἐγέρσεως ἢ τῆς νοσηρᾶς ἐκείνης παραχρῆς τοῦ νοῦ, ἢν καλοῦμεν ἐκστασιν ἢ ἄλλοι παραφροσύνῃ. Πᾶσα δὲ τοῦ σώματος ἐξασθένεισι καὶ ἰδίως ἡ συνεχῆς νηστεία καθιστᾷ αὐτὸ ἐπιρρεπὲς εἰς ταῦτα.

Ἐναντίως δὲ πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ταύτην γνώμην συνεφώνησαν πάλιν νεωστὶ συγγραφεῖς τινος πιστεύοντες εἰς ἀληθινὴν ἐμφάνειαν τῶν πνευμάτων καὶ διατεινόμενοι, ὅτι θὰ ἐξέλιπε πᾶσα ἐν τῷ βίῳ ποίησις, ἐάν τις ἠρνεῖτο τὴν ἀποκάλυψιν αὐτῶν. Ἐν Γερμανίᾳ ἐγράφησαν ἱκανὰ βιβλία ὑπὲρ τῆς δεξιασίας ταύτης, ἐν δὲ τῇ Γαλλίᾳ ὑπάρχουσι συστήματα ἢ πολέμια τοῦ χριστιανισμοῦ ἐξ ἄγριος δεισιδαιμονίας ἢ ζητούντα νὰ συμβιβασθῶσι πρὸς τοὺς καθολικοὺς. Ἄλλ' ἐκ τῆς Ἀμερικῆς ἰδίως ἔρχονται τὰ μωρότατα πλάσματα τῆς δεισιδαιμονίας, οἷον ἡ μετακίνησις τῶν τραπεζῶν καὶ ἡ κρότος τῶν πνευμάτων. Δὲν εἶνε θαῦμα, ὅτι συμβαίνουσι ταῦτα παρὰ τῷ ὀλίγον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἐντετραμμένῳ ἀμερικανικῷ λαῷ, παρ' ὃ ἡ φαντασία εἶνε τοσοῦτον ἀχαλίνωτος, ἢ δὲ τῶν πνευμάτων παρουσία γίνεταί τοσοῦτον φορτικῶς καὶ μωρῶς, ὥστε πᾶσα ἢ φλυαρία αὐτὴ φαίνεται ὡς ἐπινοία τις τῶν ἀγρίων Ἰνδιῶν.

Οἱ συνηγοροῦντες ὑπὲρ τῆς πίστεως εἰς τὰ πνεύματα καὶ εἰς τοὺς δαίμονας ἐπάγονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν μαρτυρίαν ἐνδόξων ἀνδρῶν. Ἄλλ' ὁμοίως ἐνδέχεται καὶ πολυκαθέστατοι ἄνδρες νὰ εἶνε δεισιδαίμονες, ἀν δὲν ἔχουσι τὰς ἀναγκαζίας γνώσεις, δι' ὧν μόνον δύναται νὰ κρίνωσιν ὀρθῶς περὶ τοιούτων πραγμάτων. Δὲν εἶνε φυσιολόγοι οὗτοι, ἀν εἶνε ἱατροί· πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Συγγραφεὺς τις ἀξιόλογος ἐπάγεται τὴν μαρτυρίαν ἀξιοπίστων ἀνδρῶν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τῶν ἀπ' αἰώνων ἀείποτε ἱστορουμένων θαυμάτων καὶ δαιμονικῶν διηγημάτων! Ἄλλὰ πρέπει ἄρα γε νὰ ἰσχυρῶσι τοιαῦτα μαρτυρεῖν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος ἢ τοῦ μεσαιῶνος ἢ οὐ βλέπομεν, ὅτι καὶ σήμερον εἶτι ἀπατῶνται ἀνθρώποι πεπαιδευμένοι; Πρέπει νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὸν ἐνσώματον διάβολον, διότι ὁ Λούθηρος ἐρριψέ ποτε κατ' αὐτὸ τὸ μελανοδοεῖον καὶ πρέπει νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὰς μαγισσὰς, διότι αὐτὸς ἔλεγεν, ὅτι τὰ δαιμονοπλήκτα παιδία ἐπρεπε νὰ πνίγωνται, ὠργίζετο δὲ κατὰ τῶν ἱατρῶν, οἵτινες ἠθέλον νὰ θεραπεύσωσι διὰ φαρμάκων τοιαῦτας νόσους; Πρέπει νὰ πιστεύσωμεν εἰς πνεύ-

ματα, διότι ὁ αὐτὸς πάλιν διηγείται, ὅτι γυνὴ εὐγενεὺς τινος ἀνδρὸς ἀποθανούσα ἐφάνη εἰς κῦτον ἐν ὄρα νυκτὸς καὶ ἐγέννησεν ἐξ αὐτοῦ τέκνον; Ὁ Μελάγγλων ὡσαύτως ἰσχυρίζεται, ὅτι εἶδε καὶ αὐτὸς πνεύματα καὶ ἐγνωρίζε πολλοὺς ἀξιοπίστους ἀνθρώπους, οἵτινες διετίθεντο, ὅτι οὐ μόνον εἶδον τοιαῦτα πνεύματα, ἀλλὰ καὶ διελέχθησαν πρὸς αὐτὰ διὰ μακρῶν. Ἡ ὀπτασία εἶνε δυνατὴ, ἀλλ' ἡ ἀλήθεια αὐτῆς ἐξήρηται ἐκ τῆς ἐρμηνείας αὐτῆς. Οὐδ' αὐτὸς ὁ μέγας Κάντιος ἐκρίνει ὀρθῶς περὶ τοιούτων ἀνθρώπων· φανταζόμενος τὰ τεθνεῶτα πνεύματα συνηγμένα ἐν μεγάλῃ τινὶ πολιτείᾳ κοινῇ μετὰ τῶν πνευμάτων τῶν ζώντων ἀνθρώπων ἰσχυρίζεται, ὅτι ὑπάρχει ἐπιμιξία τις πρὸς ἄλληλα! Καὶ ὁ Λέσιγγ ἐνόμιζε τὴν εἰς τὰ πνεύματα πίστιν ἀμφισβητήσιμον. Μνημονεύων ποτὲ ὀπτασίας τινὸς πνευμάτων συμβάσης ἐν τινὶ πόλει λέγει, « ἡ διήγησις αὐτῆ ἐμβάλλει ἡμᾶς ἀληθῶς εἰς ἄκραν ἀμηχανίαν ». Πόσον δὲ σκολιῶς καὶ ἀτόπως ἐσκέπτοντο ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκατονταετηρίδος ταύτης καὶ αὐτοὶ οἱ ἔχοντες τὸν νοῦν καθαρώτατον δεικνύει ὡσαύτως ὁ Φίχτε, ὅστις δὲν εὐρίσκει εὐλογον ν' ἀποδείξῃ καθ' ἑαυτὰ ἀδύνατα τὰ τῶν πνευμάτων φαινόμενα. Οὗτος ψέγει τὴν εἰς τὸν κόσμον τῶν πνευμάτων ἄκαμπτον καὶ ἄλογον ἀπιστίαν τῶν πεπαιδευμένων καὶ θέλει ἵνα αἱ πνευματικαὶ ὀπτασίαι ἐξετάζωνται ὡς ἀνθρωπολογικὰ καὶ τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης ὑποκείμενα. Ἀλογώτατον εἶνε ὡσαύτως τὸ ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου Ἐγγέλου βηθέν, ὅτι ἐν τῇ ὄρα τοῦ θανάτου καὶ ἐν ἀθηνείαις ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ διαγνώσῃ τὴν σχέσιν καὶ τὴν συνάφειαν τῶν πραγμάτων πρὸς ἄλληλα καὶ νὰ καταμάθῃ τὰ μέλλοντα καὶ τὰ σύγχρονα, ἀτινα εἶνε παντελῶς ἀνέφικτα εἰς τὴν διάνοιαν αὐτοῦ. Ἐναντίως πρὸς πάντας τοὺς συγγραφεῖς τούτους δυνάμεθα εὐτόλμως νὰ ἰσχυρισθῶμεν, ὅτι ἐγενόμεθα σοφώτεροι ἐκείνων, οἵτινες κυροῦσι τὸ παλαιὸν λεχθὲν λόγιον, δηλονότι καὶ αὐτοὶ οἱ μεγάλοι ἄνδρες δὲν εἶνε ἐλεύθεροι τῶν συγχρόνων αὐτοῖς μωριῶν. Δὲν πρέπει ὁμοίως νὰ καταλεχθῇ εἰς τοὺς συνηγόμενους τῆς εἰς τὰ πνεύματα πίστεως καὶ ὁ μέγας ἀστρονόμος Λαπλάς εἰπών, ὅτι ἀπέχομεν τοσοῦτον τῆς γνώσεως ὅλων τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως, ὥστε δὲν εἶνε δίκαιον ν' ἀρνώμεθα τὴν ὑπόστασιν φαινομένου τινὸς μόνον, διότι τούτο φαίνεται ἡμῖν ἀνεξήγητον κατὰ τὸ νῦν κριτήριον τῆς ἐπιστήμης. Ὁ Λαπλάς θὰ συναμολόγη ἡμῖν σήμερον καὶ θὰ ἠρνεῖτο τοιαῦτα φυσικὰ φαινόμενα, ἀτινα ἐναντιοῦνται ἄντικρυς εἰς τοὺς γνωστοὺς νόμους τῆς φύσεως, μάλιστα δὲ ἀν ταῦτα εἶνε ἤττονα ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης. Εἶνε πρῶτον ἀληθῶς νὰ βρίζῃ ἡ ἐπιστήμη τὰ ὄρια τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως, ὡς ἐπραξεν ὁ Λαπλάς ὅτε ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ θανάτου αὐτοῦ εἶπε πρὸς τοὺς

επιφάνειας διαρκεί επί οκτώ ημέρας μόνον μετ' ἄλλους δ' εικοσιπέντε ἐπὶ ἑπτὰ. Καὶ πιθανῶς οὗτος εἰναὶ ὁ βραχυτέρος χρόνος τῆς διαρκείας τῆς ἐπιφάνειας, διότι καὶ ἂν μέχρι τοῦ ἐνενηκοστοῦ ἔξακολουθήσωσιν οἱ ἐνοφθαλμισμοὶ ἢ διάρκειά τῆς ἐπιφάνειας μένει ἡ αὐτή. Τοιοῦτον τρόπον εἶναι ἐξηγησιασμένη ἢ πρόσκτησις λυσσικοῦ ἰοῦ καλαροῦ, σταθερῆς δυνάμεως, καὶ ποσότητος ὅση εἶναι ἀναγκαῖα, διότι προσκτᾶται πλείων, ἂν ἐνοφθαλμισθῶσι πλείονα ζῶα.

Ὅμως οὕτω οὐδαμῶς περιζόμεθα λυσσικὸν ἰὸν ἀσθενῶς δυνάμεως, ἀλλὰ τούναντιον ἰὸν μεγίστης δυνάμεως. Ἄλλ' ἂν οἱ τῶν λυσσαλέων κόνικλων ἐγκέφαλοι, οἱ περιέχοντες ἰὸν ὄζυτατον, ἐκτελώσιν κατὰ τεμαχία εἰς ζηρόν ἄερα, ἢ δύνανται τοῦ ἰοῦ βλαβηρῶν ἐλαττοῦται, ἀναλόγως τοῦ ὄγκου τοῦ τεμαχίου καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς θερμοκρασίας, καὶ τελευταῖον ἐξαφανίζεται καθ' ὁλοκληρίαν. Ὅθεν περιζόμεθα ἰὸν ἀσθενῶς δυνάμεως, λαμβάνοντες ἐν τῶν τεμαχίων ἐκείνων ἐν ὠρισμένῳ καιρῷ, δηλονότι ἐπιτυγχάνεται δι' ἄλλου τρόπου τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ὅπερ καὶ διὰ τῆς ἀνατροφῆς τῶν μικροβίων. Ἐνοφθαλμιζομένων δὲ πρώτον τοῦ ἀσθενεστάτου ἰοῦ καὶ εἴτα βλαβηρῶν κατὰ διαδοχὴν ἤττον ἀσθενῶς ἰσχυροῦ, ἰσχυροτέρου καὶ οὕτω καθεξῆς, ὁ ὄργανισμὸς τοῦ ζῴου, εἰς ὃ γίνονται οἱ ἐνοφθαλμισμοί, καθίσταται ἀπρόσβλητος ἐκ λύσσης. Τοῦτο δ' ἀπεδείχθη δι' ἐπιανελημμένων πειραμάτων ἐνοφθαλμισμοῦ κυνῶν.

Οὕτως ἔλυσεν ὁ Παστέρ τὸ μέγα ζήτημα τῆς θεραπείας τῆς λύσσης· κύνες περὶ τοὺς πεντήκοντα ἐνοφθαλμισθέντες κατὰ τὸν ἀνωτέρω περιγραφέντα τρόπον, ἐνοφθαλμιζόμενοι εἴτα συχνάκις ἐπὶ πολλοὺς μῆνας δι' ὄζυτάτου λυσσικοῦ ἰοῦ δὲν ἔλυσαν. Ἡ ἐξέυρεσις δὲ τοῦ τρόπου τῆς προφυλάξεως τῶν κυνῶν ἀπὸ τῆς λύσσης ἐξηγησάριζε καὶ τὴν ἐπιτυχεῖν παρομοίαις θεραπείας ἀνθρώπων νοσοῦντων λύσσαν. Ἡ διάρκειά τῆς ἐπιφάνειας τῆς λύσσης παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ποικίλλει ἀπὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἑβδομάδων μέχρι μηνῶν. Ὅθεν ἂν ἐξ ἀρχῆς γίνονται κακτικῶς καθ' ἑκάστην ἐνοφθαλμισμοῦ ἰοῦ ἡμετέρας ἰσχυροτέρου, καταρροῦται πρὸ τοῦ νὰ ἀναφανῶσι τὰ συμπτώματα τῆς νόσου, νὰ ἐγγυθῆ ἐν τῷ ὄργανισμῷ τοῦ σώματος ἰὸς ἐπαρκῆς, ὅπως καταστῆσῃ αὐτὸν ἀπρόσβλητον ὑπὸ τῆς νόσου, ἀπαρκαλλάτως ὡς διὰ τῶν ἐνοφθαλμισμῶν προφυλάσσονται ἀπὸ τῆς νόσου οἱ κύνες. Εἶναι ὁμοίως φανερόν, ὅτι μετὰ τὴν παρουσίαν τῶν πρώτων συμπτωμάτων τῆς νόσου εἰς οὐδὲν ὠφελοῦσι πλέον οἱ ἐνοφθαλμισμοί, διότι εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἐνοφθαλμιζέτο δαμαλίς εἰς εὐλογημένους.

Ταχέως δ' ἔτυχεν εὐκαιρία, ὅπως ἐφαρμύσῃ ὁ Παστέρ καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰ πειράματα, ὅσα ἕως τότε εἶχε ποιῆσθαι μόνον ἐπὶ ζῴων, καὶ βεβαι-

ωθῆ οὕτως ἡ ἐπιτυχία τῆς μεθόδου, ἣν ἐπινοήσε.

Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ παρελθόντος ἔτους παῖς ἐνεαετής, ὀνόματι Μάιστερ, ἐδήχθη ἐπικινδύνως ὑπὸ λυσσῶντος κυνῶς τὰ δῆγματα, βλαβή- τата δὲν καὶ δεκατέσσαρα τὸν ἀριθμὸν, ἐκαυτηριάσθησαν διὰ φανικοῦ ὄξους μετὰ παρέλευσιν δώδεκα ὡρῶν ἀπὸ τῆς δῆξεως, ἐν ἄλλοις λόγοις οὐδέμια ἐλήφθη προφυλάξις, διότι ἡ θραδεία καυτηρίασις καὶ μάλιστα γινόμενη οὐχὶ διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου εὐθύς μετὰ τὴν δῆξιν, παραλαμβάνεται ἢ ἀναπτύξις τῆς λύσσης. Ἄλλ' ἂν δι' ἕνα ἢ δι' ἄλλον λόγον δὲν καυτηριασθῆ ἐγκαίρως τὸ δῆγμα, ἢ καυτηριασθῆ ἀτελῶς, ἢ δὲν καυτηριασθῆ οὐδαμῶς, νοσῆ ἢ δηχθεῖς τὴν φροβερὰν νόσον, τὴν ἐπιφέρουσιν βεβαίως ἰθὺν- ρότατον θάνατον.

Τὰ κατὰ τὸν παῖδα Μάιστερ ἐγένοντο ταχέως γνωστά, μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας προσῆλθε πρὸς τὸν Παστέρ ἐξαιτούμενος θεραπείαν καὶ τις ποιμήν, ὀνόματι Ζουπίλ, οὗ ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας ἐδήξε λυσσῶν κυνῶν. Ἀναγραφείσης δὲ καὶ ἐν ταῖς ἐφημερίαις τῆς ἀνακοινώσεως πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν περὶ τῆς θεραπείας τῆς λύσσης, τὰ ἐργαστήριον τοῦ Παστέρ μεταβλήθη εἰς νοσοκομεῖον αὐτόχρημα. Ἀπανταχόθεν συρρέουσιν εἰς αὐτὸ ἄνθρωποι δηχθέντες ὑπὸ κυνῶν, ὅπως ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Παστέρ ἐπινοηθεῖσαν θεραπευτικὴν μέθοδον. Ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, Ἰάλλοι καὶ ξένοι, πληροῦσι καθ' ἑκάστην τὸν πρόθλαμον τοῦ ἐργαστηρίου. Δημοσιευθείσης, ὡς εἶκος, καὶ ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς ἐφημερίαις τῆς ἀγγελλίας, δὲν ἐβράδυνον νὰ προσέλθωσιν καὶ ἐκ τοῦ Νέου κόσμου ἀσθε- νεῖς. Τέσσαρα παιδιά 5, 10 καὶ 14 ἐτῶν δηχθέντα τῇ 2 Δεκεμβρίου ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κυνῶς, ἦλθον τὴν 21 τοῦ αὐτοῦ μηνός εἰς Παρισίους, ὀδηγούμενα ὑπὸ τινος συμπατριώτου των. Δεκάκις δ' ἐνοφθαλμιζόμενοι εἰς αὐτὰ τοῦ λυσσικοῦ ἰοῦ, θεραπευθέντα ἐντελῶς ἀπῆλθον τὴν 2 Ἰανουαρίου εἰς τὴν πατρίδα των, ὅπου παραχρήμα ἐπιχειρηματίας Ἀμερικανὸς τὰ ἐμίσθωσεν, ὅπως τὰ ἐπιδεικνύη εἰς τὸ φιλοθέαμον κοινὸν τῆς Ἀμερικῆς.

Πλείονες τῶν τριακοσίων ἐθεραπεύθησαν μέχρι τοῦδε ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ. Ὁ ἐνοφθαλμισμὸς γίνεται ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἰατρικῆς Γκραν- σέ, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Παστέρ, ὅστις ἐξετάζει ἕκαστον ἀσθενῆ καὶ διὰ λόγων εὐμενῶν ἐμ- πνέει εἰς αὐτοὺς θάραρος. Ὁ ἀσθενὴς ἵσταται πρὸ τοῦ Γκρανσέ, ἀπογυμνοῖ τὴν κοιλίαν του καὶ ὁ ἰατρὸς ποιεῖ ὑποδόρειον ἐνεσιν ἐν τῇ γαστρικῇ χώρῃ, τὴν μίαν ἡμέραν δεξιόθεν, τὴν δ' ἄλλην ἀριστερόθεν ὁ ἀσθενὴς αἰσθάνεται μόνον ἀνώδυ- νον κέντημα. Ἡ ἐνεσις περιέχει λυσσικὸν ἰὸν, ἀ- σθενεστάτον τὸ κατ' ἀρχάς, καὶ μείζονος δυνά- μεως ἐν ἐκάστῃ νέῃ ἐνεσί. Ἡ δόσις τοῦ ἰοῦ ποι- κίλλει ἀναλόγως τῆς ἡλικίας τοῦ νοσοῦντος· εἰς ταῖς ἐνηλικίους γίνεται διὰ κλιστήρος πλήρουσι· εἰς δὲ τὰ παιδιά, τὰ ἔχοντα ἡλικίαν κάτω τὸν 14 ἐτῶν, διὰ κλιστήρος κατὰ τὸ ἡμισυ πεπλη- ρωμένου. Ἡ θεραπεία διαρκεῖ οκτὼ ἡμέρας μέ- χρι δέκα, τουτέστι γίνονται 8—10 ἐνοφθαλ- μισμοί.

Κύνες λυσσῶντες δάκνουσι συχνότατα ἀνθρώ- πους, καὶ τοσοῦτον μᾶλλον εἶναι πολυάριθμα τὰ δῆγματα, ὡς ἀποδεικνύει ἡ ἀπογραφή, ὅσα μέ- ζων εἶναι ἢ ἀμέλεια τῶν ἀστυνομικῶν ἀργῶν πρὸς καταδίωξιν τῶν ἠδυσπότων κυνῶν. Καὶ εἰ-

ναι μὲν βέβαιον ὅτι διὰ τῆς καυτηριάσεως, ἀλλὰ διὰ καυτηριάσεως τελεσφόρου, γινόμενης διὰ πε- πυρακτωμένου σιδήρου εὐθύς μετὰ τὴν δῆξιν, παραλαμβάνεται ἢ ἀναπτύξις τῆς λύσσης. Ἄλλ' ἂν δι' ἕνα ἢ δι' ἄλλον λόγον δὲν καυτηριασθῆ ἐγκαίρως τὸ δῆγμα, ἢ καυτηριασθῆ ἀτελῶς, ἢ δὲν καυτηριασθῆ οὐδαμῶς, νοσῆ ἢ δηχθεῖς τὴν φροβερὰν νόσον, τὴν ἐπιφέρουσιν βεβαίως ἰθὺν- ρότατον θάνατον.

Τὰ κατὰ τὸν παῖδα Μάιστερ ἐγένοντο ταχέως γνωστά, μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας προσῆλθε πρὸς τὸν Παστέρ ἐξαιτούμενος θεραπείαν καὶ τις ποιμήν, ὀνόματι Ζουπίλ, οὗ ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας ἐδήξε λυσσῶν κυνῶν. Ἀναγραφείσης δὲ καὶ ἐν ταῖς ἐφημερίαις τῆς ἀνακοινώσεως πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν περὶ τῆς θεραπείας τῆς λύσσης, τὰ ἐργαστήριον τοῦ Παστέρ μεταβλήθη εἰς νοσοκομεῖον αὐτόχρημα. Ἀπανταχόθεν συρρέουσιν εἰς αὐτὸ ἄνθρωποι δηχθέντες ὑπὸ κυνῶν, ὅπως ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Παστέρ ἐπινοηθεῖσαν θεραπευτικὴν μέθοδον. Ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, Ἰάλλοι καὶ ξένοι, πληροῦσι καθ' ἑκάστην τὸν πρόθλαμον τοῦ ἐργαστηρίου. Δημοσιευθείσης, ὡς εἶκος, καὶ ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς ἐφημερίαις τῆς ἀγγελλίας, δὲν ἐβράδυνον νὰ προσέλθωσιν καὶ ἐκ τοῦ Νέου κόσμου ἀσθε- νεῖς. Τέσσαρα παιδιά 5, 10 καὶ 14 ἐτῶν δηχθέντα τῇ 2 Δεκεμβρίου ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κυνῶς, ἦλθον τὴν 21 τοῦ αὐτοῦ μηνός εἰς Παρισίους, ὀδηγούμενα ὑπὸ τινος συμπατριώτου των. Δεκάκις δ' ἐνοφθαλμιζόμενοι εἰς αὐτὰ τοῦ λυσσικοῦ ἰοῦ, θεραπευθέντα ἐντελῶς ἀπῆλθον τὴν 2 Ἰανουαρίου εἰς τὴν πατρίδα των, ὅπου παραχρήμα ἐπιχειρηματίας Ἀμερικανὸς τὰ ἐμίσθωσεν, ὅπως τὰ ἐπιδεικνύη εἰς τὸ φιλοθέαμον κοινὸν τῆς Ἀμερικῆς.

Πλείονες τῶν τριακοσίων ἐθεραπεύθησαν μέχρι τοῦδε ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ. Ὁ ἐνοφθαλμισμὸς γίνεται ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἰατρικῆς Γκραν- σέ, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Παστέρ, ὅστις ἐξετάζει ἕκαστον ἀσθενῆ καὶ διὰ λόγων εὐμενῶν ἐμ- πνέει εἰς αὐτοὺς θάραρος. Ὁ ἀσθενὴς ἵσταται πρὸ τοῦ Γκρανσέ, ἀπογυμνοῖ τὴν κοιλίαν του καὶ ὁ ἰατρὸς ποιεῖ ὑποδόρειον ἐνεσιν ἐν τῇ γαστρικῇ χώρῃ, τὴν μίαν ἡμέραν δεξιόθεν, τὴν δ' ἄλλην ἀριστερόθεν ὁ ἀσθενὴς αἰσθάνεται μόνον ἀνώδυ- νον κέντημα. Ἡ ἐνεσις περιέχει λυσσικὸν ἰὸν, ἀ- σθενεστάτον τὸ κατ' ἀρχάς, καὶ μείζονος δυνά- μεως ἐν ἐκάστῃ νέῃ ἐνεσί. Ἡ δόσις τοῦ ἰοῦ ποι- κίλλει ἀναλόγως τῆς ἡλικίας τοῦ νοσοῦντος· εἰς ταῖς ἐνηλικίους γίνεται διὰ κλιστήρος πλήρουσι· εἰς δὲ τὰ παιδιά, τὰ ἔχοντα ἡλικίαν κάτω τὸν 14 ἐτῶν, διὰ κλιστήρος κατὰ τὸ ἡμισυ πεπλη- ρωμένου. Ἡ θεραπεία διαρκεῖ οκτὼ ἡμέρας μέ- χρι δέκα, τουτέστι γίνονται 8—10 ἐνοφθαλ- μισμοί.

(Ἐκ τῆς Nature τῆς 6 Μαρτίου.) Π.

Η ΥΠΟΛΗΨΙΣ

— Τί εἶνε ἡ ὑπόληψις; εἶνε τὸ ἴδιον πρᾶγμα μετὰ τὸν θαυμασμόν; ἤρῳτα νεανίς τις τὸν πατέρα της.

— Ὅχι· διότι εἶνε δυνατόν νὰ ἔχωμεν ὑπόληψιν εἰς τινα χωρὶς νὰ τὸν θαυμάζωμεν, καὶ τὴν ἀπᾶν, ἂν καὶ τοῦτο συμβαίνει σπανιώτερον, δυνατόν νὰ θαυμάζωμεν τινα χωρὶς νὰ τὸν ὑποληπτώμεθα.

— Πῶς συμβαίνει αὐτὸ τὸ πρᾶγμα; — Ἰδοὺ πῶς. Ἄξις θαυμασμοῦ εἶνε ἡ ἀληθὴς μεγαλοφυΐα· ἡ στρατιωτικὴ μεγαλοφυΐα, ἡ φιλολογικὴ μεγαλοφυΐα, ἡ πολιτικὴ μεγαλοφυΐα, ἡ φιλοσοφικὴ μεγαλοφυΐα. Θαυμάζωμεν τοὺς ἐξόχους συγγραφεῖς, τοὺς μεγάλους ῥήτορας, τοὺς μεγάλους στρατηγούς, τοὺς μεγάλους ὑπουργούς· ἀλλ' εἶνε δυνατόν μέγας τις ποιητὴς νὰ εἶνε γελῶς ἐκ τῆς πολλῆς ματαιοδοξίας του, ἢ μέγας τις πολιτικὸς νὰ κατέχρηται μέχρι βραδουργῶν, ἢ μέγας στρατηγὸς νὰ εἶνε φιλοχρημάτης μέχρι φιλαργυρίας ἢ μέγας τις φιλόσοφος νὰ εἶνε ἀσθη- νῆς τὸν χαρακτῆρα μέχρι παιδαριότητος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τοὺς θαυμάζωμεν ἄλλὰ δὲν τοὺς ὑποληπτώμεθα· ἡ δυσκαμονία ἦτις ἐπι- κρατεῖ μεταξύ τῆς διανοητικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς των ὑπεροχῆς, μεταξύ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν δὲν ἐπιτρέπει τὴν ὑπόληψιν.

— Τότε λοιπὸν ὑπόληψις θὰ εἶνε τὸ ἴδιον πρᾶγμα τὴν ἐκτίμησιν.

— Ὅχι· δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑποληπτώμεθα τινα χωρὶς νὰ τὸν ἐκτιμῶμεν· ἀλλ' εἰμπορούμεν νὰ τὸν ἐκτιμῶμεν χωρὶς νὰ τὸν ὑποληπτώμεθα· ὁ μικροέμπορος ὅστις ἀσκέει ἐντίμως τὸ ταπεινὸν του ἐπάγγελμα, ὁ ὑπάλληλος ὅστις ἐκτελεῖ ἀκριβῶς τὰ ταπεινά του καθήκοντα, εἰσὶν ἄξιοι ἐκ- τιμήσεως· ἀλλ' ἂν δὲν ἔχουν ἀληθῆ τινα προ- σωπικὴν ἀξίαν, ἢ ἐκτίμησις αὐτῆ δὲν ἀνερχεται μέχρι τῆς ὑπολήψεως. Ἡ ὑπόληψις ἀπαιτεῖ καὶ κοινωνικὴν περιωπῆν.

— Ἐννοῶ· ὅσοι εἶνε πολὺ πλούσιοι, ὅσοι εἶνε ἀπὸ καλὸν γένος, ὅσοι ἔχουν ἐπιρροήν, αὐτοὶ εἶνε ἄξιοι ὑπολήψεως.

— Διόλου! Διόλου! διὰ τὴν ὑπόληψιν δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ καλὴ, ἔστω καὶ διαπρεπῆς κοινο- τικὴ θέσις. Τὰ πλούτη, ἡ εὐγένεια τῆς καταγω- γῆς, ἡ ἰσχύς ἀρκούν νὰ περικυκλώσων τοὺς κα- τόχους των ἀπὸ κόλακας, ἀπὸ παρασίτους, ἢ φθονερούς. Ἄλλὰ... δόξα τῷ θεῷ! ἀπαιτεῖ- ται κἄτι περισσύτερον διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς ἐντίμους ἀνθρώπους τὸ εὐγενεῖς αὐτὸ αἰσθημα τὸ ὁποῖον λέγεται ὑπόληψις.

— Ἀλλὰ τέλος πάντων, τί εἶνε αὐτὸ τὸ μυ- στηριώδες αἰσθημα; εἰμπαροῦμεν νὰ τὸ συγκρίνω- μεν πρὸς τὸν σεῦασμόν;

— Νὰ τὸ συγκρίνωμεν; Ναί· ἀλλὰ διὰ νὰ

δείξωμεν κατὰ τί διαφέρει αὐτοῦ. Ὁ σεβασμὸς εἶνε αἰσθημα σοβαρώτερον, αὐστηρότερον, ἀπονεμόμενον εἰς σεβαστώτερον προσόντα μόνη ἡ ἀρετὴ ἢ καὶ τὸ γῆρας εἶνε ἄξια σεβασμοῦ. Νέος τις δυσκόλως ἀξιοῦται σεβασμοῦ, διότι ὁ σεβόμενος αὐτὸν τὸν ὑπολαμβάνει ὡς γέροντα· ἀλλ' ἡ ὑπόληψις ἔχει ὡς βάσιν τὴν τιμιότητα, ἡ ὁποία δὲν δυσαρμοστεῖ πρὸς τὴν νεότητα· προϋποθέτει ὀλιγωτέρας ἀρετὰς καὶ περισσότερα προσόντα, ἀλλὰ προσόντα κοινωνικῆς εὐπρεπείας· ὅπως γίνῃ τις ἄξιος ὑπολήψεως πρέπει νὰ εἶνε ὄχι μόνον τηρητῆς τῆς ἐθιμοταξίας ἀλλ' ἀληθῶς ἀβρόφιστον, ὄχι μόνον εὐθύς ἀλλ' ἐντιμότατος· ὄχι μόνον εὐσταθῆς ἀλλὰ γενναῖος. Ἡ ὑπόληψις ὑπονοεῖ τὴν ἰδέαν τῆς ἄκρας τιμιότητος ἐν τῷ ἐμπόρῳ, σοβαρῆς τινος χάριτος εἰς τὴν συμπεριφοράν, ἄξιοπρεπείας τινός ὡς πρὸς τὸν χαρακτηρηαι τὸν τρόπον τοῦ ἡμιλεῖν, ὑπονοεῖ τὴν ἰδέαν κοινωνικῆς τινος περικοπῆς· ὑπολήψεως ἄξιος εἶνε ὁ τίμιος ἄνθρωπος ὁ ἐπιμεμελημένης συγχρόνως τυγχῶν ἀνατροφῆς· τέλος ἂν ἐπρόκειτο νὰ δώσω τὸν ἥριστον τῆς ὑπολήψεως, θὰ εὑρίσκα λέξιν τινὰ ἐκφράζουσαν τὸ τελειότατον προσόντος τινός τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἀφρὸν προτερήματός τινος καὶ θὰ ἔλεγα· κἢ ὑπόληψις εἶνε τὸ ἄκρον τῆς ἐκτιμήσεως. »

(Εὐν. Λογουνό.)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ διορισμοῦ τοῦ πρίγκιπος τῆς Ἀγγλίας Ἀλφρέδου, ὡς δεσποτικῶς τοῦ ἡνωμένου στόλου τῶν δυνάμεων τοῦ προωρισμένου νὰ παρακολουθῇ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ πάσης πολεμικῆς ἐνεργείας, ἡ παρ' ἡμῶν ἀξιόλογος σατυρική Ἐφημερίς ἀπὸ Ἀστῆν, ἀναμνηστικῶς τὴν ἄλλατε πανηγυρικὴν ἐκλογήν τοῦ Ἀγγλοῦ ἡγεμονόπαιδος ὡς βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, παραθέτει ὀλόκληρον τὴν ἐκδοσὶν τῆς ἐπιτροπῆς περιέχουσαν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς γινόμενης ψηφοφορίας, ἣν ἀνέγνωσεν ἐν τῇ Ἑθνικῇ Συνελεύσει τὴν 22 Ἰανουαρίου 1863 ὁ τανῦν ἀνιστράτηγος κ. Π. Κορωνάτος. Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο ἐγγράφον παραθέτομεν ἐνταῦθα χάριν τῶν ἀγνωστών ἡμῶν.

« Ἡ παρὰ τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως κληρωθεῖσα ἐπιτροπὴ πρὸς διαλογὴν τῆς γενομένης κατὰ τὸ ψήφισμα «περὶ ἐκλογῆς Βασιλέως» ψηφοφορίας καὶ ἐνεργήσασα τὴν ἐξέλεξιν τῶν βιβλίων τῆς ψηφοφορίας ἐξήγγειλε τὸ ἐξῆς ἀποτέλεσμα. Ἦτοι ὅτι ὁ ἡγεμονόπαις Ἀλφρέδος, δευτερότοκος υἱὸς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείας τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἔλαβε ψήφους διακοσίας τριάντα χιλιάδας καὶ δέκα ἑξήκοντα ἑνὶ ἀριθμῷ ψήφους 230,016

Ὁ ἡγεμονόπαις Λαύχτεμπεργ 2,400

Ὁρθόδοξός τις 1,917

Ἀλέξανδρος τῆς Ρωσίας 1,821

Νικόλαος τῆς Ρωσίας 1,821

Ἀπλῶς βασιλεὺς 1,763

Νικόλαος βασιλεὺς ὀρθόδοξος 1,741

Ζήτησαν αἱ τρεῖς Δυνάμεις »	482
Κωνσταντῖνος τῆς Ρωσίας »	478
Πρίγκηψ Ναπολεῖων »	345
Ἐκ τῆς Αἰγῆ· τῆς Γαλλίας »	246
Πρίγκηψ Ρώσσοι »	104
Δημοκρατία »	93
Ἀμεδαῖος τῆς Ἰταλίας »	15
Ἐκ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Αἰγῆ τῆς Ρωσίας »	9
Ῥωμανῶν »	8
Κόμη· Φλάνδρας »	7
Γουλιέλμος τῆς Δανιμαρκίας »	6
Ἰψηλάντης »	6
Γαριβόλδης »	3
Ὁμάλ »	3
Μίγας Ναπολεῖων »	2
Πρίγκηψ Σουηδίας »	2
Πρίγκηψ Ζοκμδὶλ »	1
Βασιλεὺς Ἐυνάρδος »	1
Μάκ-Μάων »	1
Ὅθων »	1

Ἐκ τῆς διαλογῆς ταύτης ἐξήχθη ὅτι ὁ ἡγεμονόπαις Ἀλφρέδος δευτερότοκος υἱὸς τῆς Α. Μ. Βασιλείας τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἐξελέχθη Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ἐκ μὲν τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῆς διὰ ψήφων 210,433 ἀπέναντι 1,100,000 ὡς ἔγγιστα πληθυσμοῦ, ἐκ δὲ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ ψήφων 19,583 ἀπέναντι πληθυσμοῦ 100,000.

Δεκανεὺς. Διὰ νὰ ὀψοῦν ἕνα στρατιωτικὸν μεσοδῖον καὶ μουσικὴν τί πρέπει νὰ εἶναι;

Στρατιώτης Πεθαμένος.

— Τὶ δῶρο σοῦ ἔκχευ ἢ γυναικῆ σου τὴν πρωτοχρονίαν;

— Ὑπότι. Ἐγὼ τῆς εἶπα νὰ μοῦ χαρίσῃ μία πίπα μὲ τὴν εἰκόνα τῆς ἀπάνω, ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἠθέλησε.

— Γιατί;

— Γιατὶ ἐκτάλαθε πῶς τὴν ἠθέλα γιὰ ν' ἀηδιάσω τὸν καπνόν.

— Γιὰ ἰδίς ταῖς δύο ἀδελφαῖς ἀπέναντι 'ς τὸ καζοδόμιον. Ἐβέρεις τί μου ἀρέσει ἀπ' τῆς μεγαλειότητος;

— Τῆ;

— Ἡ μικρότερη ἀδελφὴ τῆς.

Μαθητῆς τῆς σχολῆς τῶν ἀπόρων παιδῶν εὐρίσκει κατ' ὄψον πεντάδρομον τραπεζικὸν γραμματίον, ἐν ᾧ δὲ τρέχων ἀρπάζει αὐτὸ ἀπὸ τῆς γῆς ἀκούει φωνὴν ὀπισθῆν του.

— Βρά, τὸ πεντάδρομον αὐτὸ εἶναι 'δικόν μου!

Στραφεὶς δὲ βλέπει κλητῆρα, ἀπειλητικῶς πρὸς αὐτὸν προχωροῦντα. Ὁ παις ἄνευ ἐνδοιασμοῦ, κρύψας τὸ γραμματίον ἐν τῇ παλάμῃ,

— Τί λὲς ἢ ἀφανταῖά σου; ἀπαντᾷ ἦταν τὸ δικόν σου πεντάδρομον 'ς τὴ μέση σκιασμένο καὶ κολλημένο;

— Ναὶ βέβαια.

— Τότενος αὐτὸ πρὸ ἧῤα δὲν εἶνε 'δικόν σου. Γιὰ 'δὲς, εἶναι ὀλοκαίνουργον.